

כד:

עין משפט
נר מצוה

ר' א ב ג מיי' פ"ז מהל'
סנהדרין הלכה ב סמג
עשין לו טוש"ע ח"מ סי' כב
סעיף א:

עדות הלכה ד סמג
לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי'
לד סעיף טו:

מִזְרָה הַמִּי שֶׁסָּמוּשׁ עָלָיו
סְעִיף י:
מִזְרָה הַטָּמִי שֶׁסָּמוּשׁ עָלָיו
סְעִיף טו:

רבינו חננאל

ואתמול למימר דברא אסא
 דרברא מסיפא עניתינן.
 הוה חיה דחבריו שבעה
 יומי וזיב חבי ראשן
 ד"מ אומר יכול לחזור בו
 לאז באותן השבעין
 ואלא משמך דהוה ליה
 מחול כל שש"מ במחול
 דני פליגי דרין
 דברא לא מתן באותן
 השבעין ונטולין כגון
 השכירי ודגול והתכלל
 ויכונא דהוה ליה אתא
 וואקשנין ליה לרברא
 וזאת אתא דאקומת ליה
 חלוצינא וזלוצינא באותן
 ש"מ. וזאת אמרת סיפא
 דני באותן כל מחלוקת
 דלמחיה ללמימרא תתין
 ומשני רישא תולה
 דבעת אחרים וזאת
 דבעת סיפא תולה בבעת

[illegible][illegible]

בסופא דמתניתין א"ר י

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

וצירא ליה כר"ש בן לקיש

ו"י דהין נומר דשציק רצון
ור"ש צן לקיש ורצא פסיק
בתלת משמע דכלל שאר

מאי לא באותן ה
דהוה ליה כמחול
ונוטלין דהוה ליה כ
ירישא תנא תולה בד
בדעת עצמו וצריכא
אחרים בהא קאמר ו
משום דלא גמר ומק
ליה אבל תולה בד
להו לרבנן ואי אשמ
רבנן אבל בההיא אי
מאיר צריכא אמר
לפני גמר דין אבל
הכל אין יכול לחזור
גמר דין מחלוקת א
דין מחלוקת אבל ל
יכול לחזור בו או ד
מחלוקת ת"ש דאמר
או פסול לפני גמר ד
גמר דין אין יכול לחזו

לאחר גמר דין מחלוקת
ד"ה יכול לחזור בו
ואליבא דרבנן אלא
מחלוקת רבא דאמח
לאחר גמר דין מחלוקת
נחמן בר רב ⁽⁶⁾ (חסד)
ילמדנו רבינו לפני
לאחר גמר דין מחלוקת
מי שלח ליה לאחר ג
כדברי חכמים רב
ליה באתן לך מחלוקת
מחלוקת והלכה כרב
לך מחלוקת והלכה
מתני הכי בפומבדית
בר שלמיה שלחו
ילמדנו רבינו לפני
מאי שלח להו אי
מתני ואלו הן ה
יהומלוה בריבית ⁽⁷⁾
שביעית אמר רבי ש
אותן אוספי שביעיר
לקרותן סוחרי שביע
בזמן שאין להן אוממ
להן אומנות שלא
בקוביא מאי קא עבי
משום דהוה אסמכתא
ששטא אמר ⁽⁸⁾ כל רב

היה אלא כִּלְפֵי שֵׁא
עולם מאי בינייהו
אומנותא אחריתי (ו)
בזמן שאין להן או
יש להן אומנות שלא
אלמא טעמא דמתני
תימא פליגי רבנן עליו

שפיקא גמר ומקני ולא גזיל
ש"י דהא אם אוזיר השלם
מקבל (שם דף קד.) קאמר אם
שמע דטפי חשיב אסמכתא

ייתי פסול ולרב ששת כיון דמת
יש להן אומנות שלא היא כשר

באותן הנשבעין. לפטור
ואני מוחל לך: הנשבעין ו
קאמר ליה דור לי ואמן לך
לך ותרתי למה לי: תולה

שבעין ולא משלמין
לא באותן הנשבעין
עין לך והא תנא ליה
ת אחרים ותנא תולה
אי תנא תולה בדעת
מאיור דמצי הדר ביה
דאמר מו יימר דמוכי
ה עצמו אימא מודי
עין כהא כהא קאמרי
א מודו ליה רבנן לר'
ייש לקיש מחלוקת
אחר גמר דין דברי
ור' יוחנן אמר לאחר
עיא להו לאחר גמר
גמר דין דברי הכל
מא בין בזו ובין בזו
בא "קבל עליו קרוב
יכול לחזור בו לאחר
בו אי אמרת בשלמא
ת אבל לפני גמר דין
א דאמר כרבי יוחנן
אמרת בין בזו בין בזו
ממאן אלא לאו ש"מ
ת ש"מ שלח ליה רב
לרב נחמן בר יעקב
מר דין מחלוקת או
קת והלכה כדברי
דין מחלוקת והלכה
שי אמר הכי שלח
קת או במחול לך
מי שלח ליה :באתן
דברי חכמים בסורא
ממתני הכי א"ר חנינא
ה מבי רב לשמואל
מר דין וקנו מידו
לאחר קנין כלום:
ולין יהמשחק בקובי'
פרייתי יונים וסוחר
ון בתחילה היו קורין
משרבו האנסין חזור
א"ר יהודה אימתי
אלא הוא אבל יש
כשרין: גמ' משחק
אמר רמי בר חמא
אסמכתא לא קניא רב
גוונא לאו אסמכתא
עסוקין ביישובו של
זכא בינייהו דגמר
(א) א"ר יהודה אימתי
ות אלא הוא אבל
(הרי זה) כשרים

ממשום יישובו של עוֹרֵי' יהודה והא"ר יהוֹעֵל

יֵאָדָה וּמִיָּהוּ הָאֵל (שְׁפִיר) דָּאס
טַצָּא לֹא אָסמכתָא כְּדָאמְרִי
תָּא הִיא וְצִפִּי רַשִׁי הִיא כֹּה
(נָה) שְׁהִיא צִידוּ מִלָּא צִידוּ וְ

באומנות שהיא יישובו של ער
י תימא ר' יהודה חולק על הת

ען שלא ישלמו דמובע קאמער דור ל
וילן. השכיר והנגזל ויפוצל בכן דמובע
והא סנה לה רישא. דלוקומת לה באתן
עם אחרים. אבל וואכץ: דרעם עלמו.
זעל חצירו צעל דין: מן יימר דמוכי
ליה. ואי הוה ידע דמוכי ליה לא
הוה אמר הלכך הדר: אבל סולה
דרעם עלמו. של צעל דין אסיק
אדעמיה דודלי מדר ליה כדי להפטר
ידע ומחיל: לפני גמר דין. לאחר
שטענען צפניסל וקודם גמר דין בא
זה לתלור: ה"ג אי אמרם צעלמך דא
יוחנן הכי קאמער לאחר גמר דין
מהלוקם אבל לפני גמר דין אפילו

רצבנן חזור: רצב. דפסקין הכנסה
דחור לפני גמר דין ולא לאחר גמר
דין דלמני כר' יוחנן ואלויא דרבנן:
אלא אי אמרם, לר' יוחנן בין (א) בזה
ובין בזה מחלוקת: **רצא דאמר כחאן**.
בין לריש לקיש בין לר' יוחנן לרבנן
לפני גמר דין קאמרי דלא הדו והא
ליכא למימר דרבא כריש לקיש ואלויא
דר"מ אמרם לשמעטניה דלא ששקן
רבנן ועבדי כר"מ דפסקין וצ"ע
הלכה כחכמים ולא שייך למימר הכא
רבא טעמא דנפשיה קאמר וסבירא
ליה דכי פליגי רבנן לאחר גמר דין
אלא לפני גמר דין מצינו דרבנן

יוחנן בֵּין צו וצו וצו וצו מחלוקת דהא
לא איירי רבא בפלוגתא כלל אלא
מסתבר דהא דניחא ידנו מידו

מִפְּנֵי שֶׁלֹא יִחְזוּ: **בְּרַתְנִי** וְאוֹ
מִתְחַלֶּה שֶׁלֹא יִחְזוּ: **בְּרַתְנִי** וְאוֹ
בְּהַפְסוּלִים. לָדוֹן וְלִהְעֵד: הַמַּשְׁחָק
בְּקוֹבִי'א. כּוֹלָהוּ מִפְּרֶשׁ בְּגִמ'. וְכוּן
מִעֵין גּוֹלְנִין הֵן וְהַמּוֹרָה אֲמָרָה
(שְׁמַת עַב) אֵל תַּשַּׁח רַשָּׁע עַד וְכַל שֶׁכֵּן
דִּין: וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִים. הַזֹּאֵל וְהַיִּמּוֹד
מִמּוֹן מַעֲבִירָו עַל דְּבָרֵי תוֹרָה הוּא לֹא
כִרְשָׁע אֲחֵרִי וּפְסוּל לָדוֹן וְלִהְעֵד
שְׁנוֹתָה אֲחֵרִי הַבָּעַץ: בְּחִילָה הֵיוּ
קוֹרְאִין אֶחָן כו'. מִפְּרֶשׁ בְּגִמ' (י) שֶׁאֵין
לוֹ אֲמוּנוֹת אֱלֹה הוּא. דְּהַזֹּאֵל וְאֵין
עֹסְקוֹן בִּישׁוּבוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵין בְּקִי'אִין
בְּטִיב דִּינִין וּמִשָּׁא וּמִתָּן וְאֵין יִרְאִי
חֲטָא: **גַּב'** אֲסַמְכְתָּא. הֵיינו דְּבַר
לְדִי'וֹן נִתָּן לוֹ מִדַּעְמוֹ אֱלֹה סוֹמֵךְ עַל
דְּבַר שֶׁאֵין דְּסִבּוֹר שְׁהוּא יִכּוֹל לִנְחָא
וּפַעֲמִים שֶׁמִּנְחָחִין אֹתוֹ: **לֹא קִנִּיא**.
וְהוּא לִיָּה כַעֲן גִּזְלָה יִדְדוֹ: כֹּל כִּי
הָיוּ גּוֹזְלִים לֹא אֲסַמְכְתָּא הֵי'א. וְהִכִּי
דְּמִי אֲסַמְכְתָּא כְּבוֹן דֹּאס חֲזִיר עַל (ו)
אֲעִיד אֶשְׁלֵם (ז) מִשְׁתַּבָּא (ב"מ דף עו.)
וְכוֹן מַשְׁלִים אֶת שְׁטוֹר דְּגַט פִּסְטוֹ
(ב"ב דף קסא) דְּסוֹמֵךְ עַל (א) לֹא דְבַר
דְּסִבּוֹר כֹּל זֶה יִבְדִּי לַעֲשׂוֹת וּמִירְשָׁא כִי
מִתְנִי אֲדַעְתָּא דִּלָּה יִהְיֶה לִיָּה לִאֲסַמְכְתָּא
קָא מִתְנִי דְּטוֹעָה וְסִבּוֹר לֹא יִבָּא
לִידִי כִּךְ אֲבָל הִכָּא לֹא סוֹמֵךְ אֲמִידִי
דִּהָא לֹא יֵדַע אִי נִנְחָ אִי לֹא נִנְחָ וְאִפִּי
הִכִּי אֲמִנִי שִׁמְעָ מִיָּה (ז) מִסְפִּיקָא
אֲתִנִּי (א) גַּמֵּר וְאִקְנִי וְלֹא גִזְלָה הֵיָּא:
אִמִּיתִי

הוא קשיא לרמי בר חמא וכי
בן לוי "כל מקום שא"ר יהודה
אימתי

זכיר ולא לעבד אשלים במיטב אסמכתא
 ז' אחיה נשך (ב"מ דף ע"ד:) אלא היינו אס
 אס אזכיר וכו' על כן טעו סופרים אבל
 אחיה נשך (שם דף ע"ד.) ושם משמע איפכא
 דאמר

כשר ואקשין עליה דרמי בר חמא הא דתנן
קמא והאמר ריב"ל כל מקום ששנה ר' יהודה

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

הגהות הגר"א
[גמ' (כל כי האי גוונא
ו אסמכת' אלא) תא"מ
ב' הרמב"ם לא גרס לה
גמ"ש רבינו צח"מ ס'
ד ס"ק ל"א וס' ר"ג
ס"ק מ"ד]:

מוסף רש"י

[illegible]

מסורת הש"ס

א) ַלְּיָד וְכַהֵן בְּמִשְׁמַנּוֹ עֵי חוּס' עִירֻבִין פֶּסֶּ: דִּיָּה הִי"ג וְחוּס' חוּלִין פֶּסֶּ: דִּיָּה רִבְנָן וְחוּס' גִּטּוּן ז': דִּיָּה אִמֵּר רִי" וְחוּסְתָא שְׁבוּעַת מַחַּ. סִדְרָה נִשְׁבָּע, 3) וְעִירֻבִין פֶּסֶּ, 4) וְלַעֲלִי וְתַעֲנִית ד': וְשַׁנְיָן, ד) וְחוּסְתָא פִּי"ה עִירֻבִין שֶׁס "ע"ש, 5) עִירֻבִין פֶּסֶּ. חֲגִיגָה י. מִיר לָהּ. וְדָף סָב. מְדַרְשׁ יט: כֹּה, 6) לַעֲלִי ט: וְשִׁי"ק, 7) וְלִשְׁמִיחָ כֶּן גִּרְסַת הַכִּי"מ בִּפְי'וֹ מֵהַל' ת"ת דִּין יד אֵלֶּה שְׁכ' הַמִּבְּצִים אוֹת יט טַעַם שִׁילָה טְרִיפָה מִתַּחַת ידו ע"ש וְדַע שֶׁכֵּן חִיתָא מַמֵּי צִדָּה אִלְפַּס שְׁמִיחָה רַב נַחֲמָן וְעֲבָרִי וְהִנֵּה צִהֲרָא"ש כִּי ט אִיתָא שְׁמַע רִי"י וְכוּ' וְטַעַם הַדְּפוּס כֵּן וְשִׁלָּה שְׁמִיחָה רִי"י וְעֲבָרִי, 8) וְיָלֵךְ חוּלִין קִמָּא, 9) וְיָלֵךְ נִבְעִין, 10) ק"ה מַכֵּל מַקִּיָּם.

תורה אור השלם

- לא תשא שמע שואא אל תשת דרך עם רשע להיות עד בקום:

שמות כ א

גליון הש"ס

גמ' וצריכא וכו' התם הוא דלא גמר ובפני: לע"ז י"ל דהך מ"ל כ"ל כרמצי"ח דלעיל דלומתי דר"י לחלוק וק"ל לתקן דפסולין משום דהא אסמכתא ולא גמר דמתי: אכל קשה ל"י מניל להגמרא לומר כן דק"ל ולא כריב"ז ור"י דק"ל אימתי לפרש ה' י"ל הטריותא כהשקין על הכשרא דבמתיא קמי דעסקים ביטונו של עולם כשר דאסמכתא קמי וזהו אי מני משחק בקוביא ס"ד דזהו לא הוי אסמכתא דלאן צידו כלל וגמר ומקני אכל מפריחי יונים דלמר דלמר קים לי בנפשיא והוי אסמכתא. אחר זה ראיתי בתי' הר"ן דכתב דמתי"ה אולא כיוןא גויאל ו' דמתי בר תמא תמוס דלחך מ"ד דמפריחי יונס ודאי קאי לרמז"ס דאי סבירא ליה כרש' משום דלאן עוסקין ביטונו של עולם הייט משחק בקוביא ותמתי ל"ל אכל לעניד קשה כני"ל דהא מ"מ הטריותא זכה גופא דעסקים ביטונו של עולם דכשר ולא מפסיל משום אסמכתא:

לעני רש"י

אשתליוין' [אישטליוין]. עני פתיין.

מוסף רש"י

לעולם אין אחד מהן גזיר. שנים שחיי יושבין ונה אחד לפניהם ואמר אחד הריני מני שזו הכה אצלט מיר הוא, ותבוי אחר היינו מיר שאני מיר, ולבסוף נמלא כאחד מהן, אין אחד מהן מיר, לפי שלא יתנה מירות להיות מיר תכליה ובספק אלא בהפלאה דלית מפורשת.
תחגיגה י' ובבב"ז עורובין צפ. ונדרים יט: דלא סמכא דעתייהו ממש לשם מירות אלא גלו מירותא בזה

שנא כנגדן אלא היה פיו ולבו שין להכי אין אחד מהם טיור (נדרים כא.). אדם קרוב אצל עצמו, פיר, דלמס קרוב אצל עצמו הלך אין אדם יכול לשום עצמו רשע, כלומר על עדות עצמו אינו נעשה רשע, שהרי תורה פסלה קרוב לעדות (דעיל טז.). ואין אדם משיב את עדותו עדות אצל עצמו ליעשות רשע, והא דקיי"ל הודאת פיו כמאה עדים דמי, הני מילי למנומא, אכל לקנאם ולעונש מלקות ולפסול לא רבבות בה.).

אימתי ובמה:
אומתי כגון צמתיניתן דהכא או צמה דצרים אמורים:
גברא אגברא. דרבי יהושע בן לוי ארמי צר חמא רמי צר חמא

סבר אימתי דרבי יהודה לחלוק באל:
ההיא דרבי יהודה היא משום רבי טרפון. לעולם אימתי לפרש הוא ורצנן דמתיניתן לא פליגי

עליה ומתינתא דקמני צין שיש לו כו' דמשמע טעמא משום אסמכתא ר' יהודה גופיה אמרה משמיה דרבי טרפון ופליג אדרצנן דמתיניתן דטעמייהו משום יישוב ובמתיניתן ר' יהודה מילתייהו דרצנן קא מפרש:
אין אחד מהן נויר. שנים יושבין ואחד עובר זה אומר פלוני העובר נויר הוא זה אומר אינו נויר ואמר אחד הריני נויר אם כמותו הוא אס כמותו נויר ואמר אחד כמותו הוא שאינו נויר ושניהם מתכווין למירות וממלא כאחד מהם ואמר רבי טרפון אין אחד מהן נויר שעל הספק אמר דצרוי תחילה ואין זו הפלאה דכי יפליא איש (ויקרא מ)

יפרש משמע. אלמא לר' טרפון דכי תלי תנאה צמדי דלאו צדיה ולא ידע לה אפילו הכי הויה אסמכתא ולא אמרינן מספיקא גמר ואקני:
לוא צריצים פסול לעדות. דקיי"ל (צ"מ דף עה:) המלוה והלוה עוצרין בלא תעשה וכיון דחימוד ממון מעצירו על דת הוה ל'י כרשע דחמס דעובר נמי על לא תעשה מפני חימוד ממון:
מלוא הנאה צריצים. ומשמע אחרוייהו:
צר ציניסוס אוויף. הלוי: והוא ליה. האי סהדא רשע דהא אודי דלווה צריצים:
רצא לטעמיה. צפ"ק דלין אדם משים עצמו כו' אינו יכול לפסול עצמו על פיו דהא אין קרוב מעיד לא לזכות ולא לחובה ואדם קרוב אצל עצמו:
רבי מוניה וטופריה. הגדיל שערו וציפורניו לנוול עצמו לעשות תשובה:
שאין מריבין אוסו. דתשובה דהתם לאו איעורמי הוא:
ויחזיר אצידה. אם ימלא אצידת חצירו דכיון דמחזיר אצידה הוא ודאי דהר ציה ממחמת ממון:
אס תקדמיה יונך ליון. ליוני אתן לך כן וכן:
ארא. אשתליוין מלומד להציא יונים ממקומן לצית בעלים על כרחן ויש בהן גזל:
מפני דרכי שלום צעלמא. דמתיא (חולין דף קג:) יוני שובן ויוני עלייה יש בהן גזל מפני דרכי שלום ולא גזל גמור דלא זכה בהן בעל השוכך דממילא קאתו ורבו להתם ובגמרא דהשואל (צ"מ דף קב.) גרס לה:
פנא סולה בדעת עצמו. דהויה אסמכתא והדר תנא דתולה בדעת יונו:

מיד דהתם ודאי הויה אסמכתא משום שזה סומך עליו משום דהוי דבר שצידו שמואלץ יין למכור ונראה כאסמכתא קתא אע"ג דלא גזים דשמא לא ירצו אחרים למכור לו והלכך אע"ג דלא גזים כיון דלאו צידו הוא לגמרי לא גמר ומקני לחצריה אכל הכא גבי משחק בקוביא דלאו צידו הוא כלל אע"ג דגזים דתנאי שחוק שלו מ"מ גמר ומקני דכיון שהוא יודע שאין צידו להרויח ויודע הוא שאחד מהם ירויח ודאי לא נתכוון להסמיך חצירו על דבר שאינו אלא גמר ומקנה לכך כי האי גוונא ודאי לאו אסמכתא היא אכל הא דשאלס אלפא זוחי דגזים וגם צידו להשלים תנאו יש לנו לומר דנתכוון להסמיך ולהטעות חצירו הויה אסמכתא משום דגחמא קאמר ולא גמר ומקנה ומסתברא דלהכי גזים שהוא סבור ודאי שיעצדנה ועוד שצידו הוא י ומשום הכי פסק דמשחק בקוביא כשר לעדות דפסקינן כר' יהודה לקמן דכיון שיש לו אומנות שלא הוא כשר והא דפסקינן דמשחק בקוביא קני דווקא כשמעות שניהם על פי הדף לפי שהדף והמקום קניו לאותו שירויח כדי לקנות המעות אשר עליו אכל המשחקים בלמנה אפילו הקנו לא מהני אם לא הקנו בצ"ד חשוב כדאי' צנדרים (דף מו.):

ההיא ר' יהודה משיבם ר' טרפון. דלמר לא נתנה נזירות אלא להפלאה פ"ה אלמא כיון דמספקא ליה אי הוי נויר אי לא מספיקא לא משעביד נפשיה הכא גמרי ומקני והקשה הריצ"ן מאי מדמה קנין לנזירות שאני נזירות דגלי קרא דכתיב כי יפליא וי"ל דמ"מ נילף מיניה צעלמא ור"י פיי דמ"מ מייטי שפיר ואין להקשות שאני הכא דגלי קרא משום דהא לא מפרש בקרא מאי היא הפלאה אלא גלי לן קרא דבעינן הפלאה ולא ידעינן מה היא הפלאה אלא מימי מה היא הפלאה והיינו דקאמר ההיא רבי יהודה היא דלמר משום רבי טרפון דכיון דלא חשיב ליה הפלאה א"כ ש"מ דעל כרחיך הוא דלמר לעיל בבי האי גוונא אסמכתא היא דאי לאו אסמכתא היא מילתא דלא ידע אם כן הויה גמרי הך הפלאה אע"ג דלא ידע ומדקאמר ר' יהודה לעולם אין אחד מהם נויר וכו' הלכך אי לאו קרא דכי יפליא הייתי מרבה גם זו לידות נזירות דלא גרע מהם ומשום הכי אינעטרין כי יפליא לומר דלא חשיב כידות:
א'י

כה.

דלמר התם האי מאן דמקבל זוחי מחצריה למזבין ליה חמרא ופשע ולא זבין משלם כדאזיל אפרוותא דזולשפוט וקאמר התם דאסמכתא היא כו' עד דמקשה הש"ס מאי שנא מאס אוציר ולא אעביד אשלס צמיטצא ומשני התם גבי אס אוציר ולא אעביד אשלס צמיטצא משום דהוי צידו לא הויה אסמכתא אלמא דלא הויה צידו הוי טפי אסמכתא ממה שהוא צידו על כן נראה לר"ת לפרש הכי כל כי האי גוונא לאו אסמכתא היא דלא הויה אסמכתא אלא היכא שאין יכול להרויח כגון משלים שטרו וכו' דגט פשוט (צ"צ דף קסח.) אכל הכא לא הויה אסמכתא משום דכיון דשנים הס כל אחד ואחד מקני לחצריה מנו דאי מרווח צעי איחוי למקני צהדיא הנאה גמר ומקני לחצריה ולפי זה כל שידוכין לא הויה אסמכתא משום דכל חד וחד צעי למקני גמר נמי ומקני ומיחוי קשה על פיי ר"ת שהרי צפרק הזהב (צ"מ דף מח: ושס) אמרינן הנותן עירבון לחצירו ואמר לו אם אני חוזר צי עירבוני מחול לך והלא אומר אם אני חוזר צי אכפול לך ערבוך נתקיימו התנאים דצרי רבי יוסי ומסקין התם לבסוף אליבא דר' יהודה דהויה אסמכתא ולא קניא אלמא אפי' צניינס חשיב אסמכתא ולא אמרינן מגו י' דאי צעי קנין העירבון אם חצירו חוזר צו מקנה נמי כנגד העירבון לחצירו כשהוא חוזר צו ועוד משמע לקמן גבי לריכותות דמפריחי יונים דהיכא שהוא סבור דצידו להרויח הויה אסמכתא צעלמא טפי כדפירש רש"י על כן נראה לר"י עיקר כפירוש רש"י ואי קשיא לו מההיא דלחזרו נשך כדפירש לעיל תריץ הכי שאני התם דודאי דבר שהוא צידו ממש לגמרי כגון אס אוציר ולא איעביד אשלס צמיטצא דהתם צידו לעשות ולא גזים נמי סקוצר הוא שך הפסיד חצירו אם לא ישלים תנאו כמו א'י ישלס צמיטצא וצהדיא ודאי גמר ומקני ולא חשיב אסמכתא ואומר צלצו עלי לשלם ודאי מן הדין מה שצדי לעשות ולא עשימי אכל היכא דגזים אע"ג דהוי צידו ממש לגמרי כגון אס אוציר ולא איעביד אשלס אלפא זוחי מכל מקום כיון דגזים ודאי הוי חומא דמתנה לשלם אלקך זה צבייל קרקע אחת ודאי חשיב

אסמכתא ומיחוי קשה דהכא משמע דצבר דלא הוי צידו לאו אסמכתא הוא כגון משחק בקוביא דהכא ואע"ג דגזים ומאי שנא מההיא דחמרא דזולשפוט דחשבנין אסמכתא מהאי טעמא ומכ"מ לא קשיא דלמר דלשפוט דחשבנין אסמכתא מהאי טעמא קתא אע"ג דלא גזים דשמא לא ירצו אחרים למכור לו והלכך אע"ג דלא גזים כיון דלאו צידו הוא לגמרי לא גמר ומקני לחצריה אכל הכא גבי משחק בקוביא דלאו צידו הוא כלל אע"ג דגזים דתנאי שחוק שלו מ"מ גמר ומקני דכיון שהוא יודע שאין צידו להרויח ויודע הוא שאחד מהם ירויח ודאי לא נתכוון להסמיך חצירו על דבר שאינו אלא גמר ומקנה לכך כי האי גוונא ודאי לאו אסמכתא היא אכל הא דשאלס אלפא זוחי דגזים וגם צידו להשלים תנאו יש לנו לומר דנתכוון להסמיך ולהטעות חצירו הויה אסמכתא משום דגחמא קאמר ולא גמר ומקנה ומסתברא דלהכי גזים שהוא סבור ודאי שיעצדנה ועוד שצידו הוא י ומשום הכי פסק דמשחק בקוביא כשר לעדות דפסקינן כר' יהודה לקמן דכיון שיש לו אומנות שלא הוא כשר והא דפסקינן דמשחק בקוביא קני דווקא כשמעות שניהם על פי הדף לפי שהדף והמקום קניו לאותו שירויח כדי לקנות המעות אשר עליו אכל המשחקים בלמנה אפילו הקנו לא מהני אם לא הקנו בצ"ד חשוב כדאי' צנדרים (דף מו.):

ההיא ר' יהודה משיבם ר' טרפון. דלמר לא נתנה נזירות אלא להפלאה פ"ה אלמא כיון דמספקא ליה אי הוי נויר אי לא מספיקא לא משעביד נפשיה הכא גמרי ומקני והקשה הריצ"ן מאי מדמה קנין לנזירות שאני נזירות דגלי קרא דכתיב כי יפליא וי"ל דמ"מ נילף מיניה צעלמא ור"י פיי דמ"מ מייטי שפיר ואין להקשות שאני הכא דגלי קרא משום דהא לא מפרש בקרא מאי היא הפלאה אלא גלי לן קרא דבעינן הפלאה ולא ידעינן מה היא הפלאה אלא מימי מה היא הפלאה והיינו דקאמר ההיא רבי יהודה היא דלמר משום רבי טרפון דכיון דלא חשיב ליה הפלאה א"כ ש"מ דעל כרחיך הוא דלמר לעיל בבי האי גוונא אסמכתא היא דאי לאו אסמכתא היא מילתא דלא ידע אם כן הויה גמרי הך הפלאה אע"ג דלא ידע ומדקאמר ר' יהודה לעולם אין אחד מהם נויר וכו' הלכך אי לאו קרא דכי יפליא הייתי מרבה גם זו לידות נזירות דלא גרע מהם ומשום הכי אינעטרין כי יפליא לומר דלא חשיב כידות:
א'י

שנא כנגדן אלא היה פיו ולבו שין להכי אין אחד מהם טיור (נדרים טז.). ואין אדם משיב את עדותו עדות אצל עצמו ליעשות רשע, והא דקיי"ל הודאת פיו כמאה עדים דמי, הני מילי למנומא, אכל לקנאם ולעונש מלקות ולפסול לא רבבות בה.).

י' א מיי' פ"י מהלכות עדות הלכה ד סמג לאזין ריב טוש"ע ח"מ סי' לד סעיף י':

י' ב ג מיי' שס פ"י צ הלכה ב סמג שס טוש"ע שס סעיף כה:
י' ב ד מיי' שס הלכה ט טוש"ע שס סעיף לד וטוש"ע י"ד סי' קיט סעי' טו וסעי' יח צבא"ה:
כ א מיי' שס פ"י ה' ד סמג שס טוש"ע שס סעיף עז ועיין בב"מ:

רבינו חננאל

אימתי ובמה אינו אלא לפרש דברי חכמים כר' ושניין גברא אנבאר קרמית כלומר מדברי ר' יהושע ור' יוחנן אתא פקישא על רמי בר חמא הני סברי דאימתי לפרש ורמי סבר אימתי נמי לחלוק הוא והתניא בהדיא דר' דתניא ר' יהודה חולק על החכמים שיש להן אומנות אחת הרי אלו כשרין. חזרו בהן הרי אלו כשרין וחכ"א בין שאין להן אומנות אלא היא ובין שיש להן אומנות שילא היא פסולין ושנינו ההיא דקתני וחכ"א אינן החכמים השוניין במשנתנו אלא ר' טרפון היא. ור' יהודה הוא ששונה אותו בלשון חכמים לפי שהוא אית ליה האי סברא דתניא ר' יהודה אומר משום ר' טרפון אין אחד מהן נויר לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה אבל ר' יהודה דמתני' מפרש דברי חכמים הוא וגרסינן בעירובין סוף פרק חלקן שבין ב' חצרות אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה דאמר ב"א בעירובי תחומין כר' ואקשינן עליה הלכתא מכלל פליגי והאמר ריב"ל כל מקום שאמר ר' יהודה אימתי ובמה אינו אלא לפרש דברי חכמים ומדוריונן ולא פליגי והאמר רב כסדא חולקין עליו בחבירו על ר' יהודה ואמרין גברא אנבאר קא רמית כלומר מדברי רב חסדא דתתא דברי ר' יהושע ושקלו וטרו בה ומקשו ואימתי לפרש הוא והתנן אלו הן הפסולין המשחק בקוביא. א"ר יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא היא אבל יש לו אומנות שלא היא א' פסול דרמי' ההיא ר' יהודה שאמר משום ר' טרפון היא דתנן ר' יהודה אומר משום ר' טרפון אין אחד מהן נויר לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה. ומסקין לה לשמעתא הכי אלמא כיון דמספקא ליה אי נויר הוא (והוא) [וא] לאו נויר הוא לא משכבר נפשיה הכא נמי כיון דלא ידע אי קני אי לא קני לא גמר ומקני חו סברא דר' טרפון היא ושנה ר' יהודה דבריו בברי"י בלשון חכמים וברייתא כולה ר' יהודה. והמילה ברבית פסול לעדות תרגמה רבא מלוה הבאה לו ברבית ואפי' לזה עובר עליה ופסול לעדות:
בר ביניתוס אסידרו עליה חזי אמר קמאי דירי

א) [מלן ספר דגברי רביט ופ"ל שלא היה ה"ו כשר ומני עלה צמתיאל וחכ"א בין שאין לו אומנות אלא היא ובין שיש לו אומנות שלא היה ה"ו זה פסול - מעירובין פ"ב:]